การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ*

THE ADMINISTRATIVE STUDENT ASSISTANCE SYSTEM OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE PHRA SRI CHAROEN NETWORK UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE UBON RATCHATHANI AMNAT CHAROEN

สิทธิชาติ สุระพล[1], สุรางคนา มัณยานนท์[2] และ เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม[3]

Sitthichat Suraphon[1], Surangkana Manyanon[2] and Charoenwit Somphongtam[3]

[1-3]บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

[1-3]Graduate School, Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: Maukfangclub2@gmail.com

วันที่รับบทความ : 5 มิถุนายน 2569; วันแก้ไขบทความ 7 มิถุนายน 2569; วันตอบรับบทความ : 9 มิถุนายน 2569

Received 5 June 2026; Revised 7 June 2026; Accepted 9 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ กลุ่มตัวอย่าง

Citation:

*สิทธิชาติ สุระพล, สุรางคนา มัณยานนท์ และ เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม. (2569). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 1036-1053.

Sitthichat Suraphon, Surangkana Manyanon and Charoenwit Somphongtam. (2026). The Administrative Student Assistance System Of School Administrators In The Phra Sri Charoen Network Under The Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 1036-1053.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2568 จำนวน 132 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 13 คน และครูผู้สอน 119 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) โดยใช้การเลือกแบบเจาะจงและการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 50 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ สภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .490-.766 และค่าความเชื่อมั่น .96 ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .441-.836 และค่าความเชื่อมั่น .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.43, S.D. = .70) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = .42) และ 2) ข้อเสนอการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต สุขภาวะทางอารมณ์ และทักษะดิจิทัล โดยใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศนักเรียนในการติดตามและวางแผนช่วยเหลือรายบุคคล ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่สอดคล้องกับทักษะแห่งอนาคต และใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสารและติดตามข้อมูล เพื่อเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา, สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ

Abstract

This study aimed to: 1) investigate the current and desirable conditions of student support system administration among school administrators, and 2) examine developmental recommendations for enhancing the administration of the student support system within the Phra Sri Charoen School Consortium under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani–Amnat Charoen. The sample consisted of 132 participants in the 2025 academic year, including 13 school administrators and 119 teachers. The sample size was determined based on the Krejcie and Morgan (1970) table and selected through purposive sampling

and stratified random sampling techniques. The research instrument was a 50-item questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 1.00 for all items. For the current-condition scale, item discrimination indices ranged from .490 to .766, with a reliability coefficient of .96. For the desirable-condition scale, item discrimination indices ranged from .441 to .836, with a reliability coefficient of .97. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that: 1) the overall current condition of student support system administration by school administrators was at a high level ($\bar{x}$ = 3.43, S.D. = .70), whereas the overall desirable condition was at the moderate level ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = .42); and 2) the proposed guidelines for development emphasized that school administrators should promote holistic student development encompassing academic achievement, life skills, emotional well-being, and digital competencies. This should be achieved through the utilization of student information database systems for monitoring and planning individualized support, alongside the establishment of collaborative networks among schools, parents, communities, and relevant agencies. Furthermore, administrators should organize student development activities aligned with future-oriented competencies and employ online platforms for communication and information tracking. These measures would contribute to the enhancement of an effective and sustainable student support system.

Keywords: Student Support System Administration, School Administrators, Phra Sri Charoen School Consortium

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่ง

ต่อ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ขณะเดียวกัน แนวคิดการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นอีกแนวคิดหลักของการวิจัยนี้ เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน จัดระบบสารสนเทศ กำกับติดตาม และประสานเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (ธิติ ศรีโต, 2566)

สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีโรงเรียนในสังกัด 6 โรงเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ต้องดูแลผู้เรียนวัยรุ่นซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านพื้นฐานครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม พฤติกรรม การเรียน สุขภาพจิต การใช้สื่อดิจิทัล และปัญหาความเสี่ยงต่าง ๆ เช่น การขาดเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ความเครียด ปัญหาครอบครัว การใช้โทรศัพท์มือถือหรือสื่อออนไลน์ไม่เหมาะสม ตลอดจนพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจส่งผลต่อการเรียนและการดำรงชีวิตของนักเรียน แม้สถานศึกษาจะมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่แล้ว แต่ยังพบความจำเป็นในการพัฒนาให้มีความเป็นระบบมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้เป็นปัจจุบัน การคัดกรองกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และผู้บริหารโรงเรียนนับว่ามีความสำคัญ เพราะผู้บริหาร หรือผู้นำมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกในการทำงาน เพราะผู้นำที่มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่มุ่งคุณภาพจะช่วยให้การบริหารคุณภาพโดยรวม หรือ TQM (Total Quality Management) ขององค์การประสบผลสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นทีการศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2567) การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อวางแผนช่วยเหลือนักเรียน การติดตามผลเป็นรายกรณี และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของสหวิทยาเขตพระศรีเจริญ และสามารถนำไปใช้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรม และยั่งยืน แพรพลอย พัฒนะแสง (2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อมุ่งให้การบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อนักเรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

การทบทวนวรรณกรรม

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรม โดยมุ่งเน้นการดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย วางแผน จัดระบบสารสนเทศ กำกับ ติดตาม และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้น การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงถือเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งเป็นแนวคิดหลักที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในสหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2568 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 6 โรงเรียน ประชากรทั้งสิ้น จำนวน 200 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 187 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในสหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2568 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 6 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 119 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอการพัฒนาการ

บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการหาค่าความถี่ (Frequency) ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร และศึกษาเอกสารแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามนำแสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่า แบบสอบถาม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้ (Try out) วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .490-.766 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .441-.836 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยราชธานี นำส่งหนังสือฯ พร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ แบบสอบถามได้รับคืนมา จำนวน 122 คน จากแบบสอบถาม จำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และทำการบันทึกคะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และหาค่าความถี่

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ผลการศึกษา สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ วิเคราะห์ด้วยการหา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน

n = 132

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.46	.88	ปานกลาง	4.63	.50	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.35	.54	ปานกลาง	4.74	.30	มากที่สุด
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.42	.51	ปานกลาง	4.67	.40	มากที่สุด
4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน	3.55	.84	มาก	4.64	.49	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.39	.73	ปานกลาง	4.66	.43	มากที่สุด
รวม	**3.43**	**.70**	**ปานกลาง**	**4.67**	**.42**	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.43, S.D. = .70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง

จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน ($\overline{X}$ = 3.55, S.D. = .84) 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\overline{X}$ = 3.46, S.D. = .88) 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\overline{X}$= 3.42, S.D. = .51) 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\overline{X}$= 3.39, S.D. = .73) และ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\overline{X}$= 3.35, S.D. = .54) ตามลำดับ ส่วน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = .42) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.74, S.D. = .30) 2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\overline{X}$ = 4.67, S.D. = .40) 3) ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = .43) 4) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน ($\overline{X}$ = 4.64, S.D. = .49) และ 5) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = .50) ตามลำดับ

สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก แต่ยังมีความต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้สามารถดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม และทันต่อปัญหาในบริบทการศึกษาปัจจุบัน

2. ผลการศึกษา ข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

n = 20

ข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ	ความถี่
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลแบบดิจิทัล โดยบูรณาการข้อมูลด้านการเรียน พฤติกรรม สุขภาพ และสภาพครอบครัวผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Google Forms หรือ Dashboard เพื่อให้ครูสามารถติดตาม วิเคราะห์ และวางแผนช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ	16
1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์ เช่น Line กลุ่ม หรือ Google Meet เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในยุคดิจิทัล	14
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบคัดกรองนักเรียนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Forms หรือระบบฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และสามารถติดตามข้อมูลได้แบบเรียลไทม์	15
2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน และวางแผนช่วยเหลือรายบุคคล	10
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนานักเรียนทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะดิจิทัล โดยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน พร้อมใช้ระบบฐานข้อมูลพร้อมทั้งประยุกต์ใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศนักเรียน (Student Support System) ในสารสนเทศในการติดตามและวางแผนพัฒนานักเรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง	20
3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสารติดตาม และแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งและทันสมัย	15

4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน	
4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศและแพลตฟอร์มดิจิทัลในการติดตามพฤติกรรม แจ้งเตือน และวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ	19
4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านกิจกรรมให้คำปรึกษา การประชุมกรณีศึกษา และโครงการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างตรงจุดและต่อเนื่อง	12
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบส่งต่อนักเรียนแบบดิจิทัล โดยจัดทำฐานข้อมูลและแบบบันทึกการส่งต่อออนไลน์ เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามข้อมูลและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง	14
5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล สถานพินิจ และหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ พร้อมกำหนดขั้นตอนการส่งต่อและติดตามผลอย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ทันเวลา และครอบคลุมทุกด้าน	11

จากตารางที่ 2 ข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สรุปแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อเสนอการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลนักเรียนรายบุคคลแบบดิจิทัล โดยบูรณาการข้อมูลด้านการเรียน พฤติกรรม สุขภาพ และสภาพครอบครัวผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Google Forms หรือ Dashboard เพื่อให้ครูสามารถติดตาม วิเคราะห์ และวางแผนช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ (ความถี่ 16) และ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์ เช่น Line กลุ่ม หรือ Google Meet เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในยุคดิจิทัล (ความถี่ 14)

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีข้อเสนอการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบคัดกรองนักเรียนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Google Forms หรือระบบฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และ

กลุ่มมีปัญหาได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และสามารถติดตามข้อมูลได้แบบเรียลไทม์ (ความถี่ 15) และ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุมครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมกันกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน และวางแผนช่วยเหลือรายบุคคล (ความถี่ 10)

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีข้อเสนอการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนานักเรียนทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะดิจิทัล โดยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน พร้อมใช้ระบบฐานข้อมูล พร้อมทั้งประยุกต์ใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศนักเรียน (Student Support System) ในสารสนเทศในการติดตามและวางแผนพัฒนานักเรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 20) และ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสาร ติดตาม และแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งและทันสมัย (ความถี่ 15)

2.4 ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน มีข้อเสนอการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศและแพลตฟอร์มดิจิทัลในการติดตามพฤติกรรม แจ้งเตือน และวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ (ความถี่ 19) และ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านกิจกรรมให้คำปรึกษา การประชุมกรณีศึกษา และโครงการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างตรงจุดและต่อเนื่อง (ความถี่ 12)

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีข้อเสนอการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบส่งต่อนักเรียนแบบดิจิทัล โดยจัดทำฐานข้อมูลและแบบบันทึกการส่งต่อออนไลน์ เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามข้อมูลและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง (ความถี่ 14) และ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล สถานพินิจ และหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ พร้อมกำหนดขั้นตอนการส่งต่อและติดตามผลอย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ทันเวลา และครอบคลุมทุกด้าน (ความถี่ 11)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาอภิปรายผลในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน 2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ส่วน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 3) ด้านการส่งต่อนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก แต่ยังมีความต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้สามารถดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงเหมาะสม และทันต่อปัญหาในบริบทการศึกษาปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในระดับหนึ่ง แต่ยังมีความต้องการพัฒนาในด้านการติดตาม ตรวจสอบ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเชิงลึกเกี่ยวกับนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบ ครอบคลุม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรษา ศรีม่วง และคณะ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มมัธยมศึกษาพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการ

วางแผนและปรับปรุงเครื่องมือ รวมถึงการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่ยังพบว่าด้านการติดตามตรวจสอบ และการใช้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนักเรียนยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลถือเป็นกระบวนการพื้นฐานที่สำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ทั้งด้านพฤติกรรม สุขภาพ ครอบครัว และสังคม อันจะนำไปสู่การวางแผนช่วยเหลือที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่พบว่าด้านการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจสะท้อนให้เห็นว่า สถานศึกษายังขาดระบบติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม หรือการใช้ข้อมูลสารสนเทศเชิงลึกเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต สุขภาวะทางอารมณ์ และทักษะดิจิทัล โดยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน พร้อมทั้งประยุกต์ใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศนักเรียน (Student Support System) ในการติดตามพัฒนาการและวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรายบุคคล เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และควรพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนในรูปแบบที่ทันสมัย เช่น กิจกรรมแนะแนวอาชีพ การเรียนรู้เชิงโครงงาน และการพัฒนาทักษะแห่งอนาคต รวมทั้งใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสาร ติดตาม และแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน เพื่อสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษายังมีข้อจำกัดในการจัดเก็บและใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการติดตามข้อมูลเชิงลึกและการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องยังไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา รู้ธรรม(2567) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาที่มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามข้อมูล และการสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน จะช่วยให้การวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า PSSC Model: Student Support System Administration for Sustainability เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เริ่มต้นจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Profiling) ด้วยการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถเข้าใจบริบท ความต้องการ และปัญหาของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างชัดเจน เมื่อมีข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการคัดกรองนักเรียน (Screening) อย่างเป็นระบบ เพื่อจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ อันจะนำไปสู่การวางแผนช่วยเหลือและพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและตรงตามสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล จากนั้นจึงดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (Supporting & Developing) โดยคำนึงถึงศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านการเรียนรู้ พฤติกรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการประสานความร่วมมือและการส่งต่อ (Connecting) ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดูแล ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และสนับสนุนการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยจึงสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนควรดำเนินการตามแนวคิด PSSC Model ซึ่งประกอบด้วยการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมและพัฒนาตามศักยภาพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการช่วยเหลือและส่งต่อ โดยองค์ประกอบทั้งสี่ประการนี้เป็น

กลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 1 PSSC Model

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตพระศรีเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีความต้องการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการค้นหา ป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการรายบุคคล นอกจากนี้ ผลการวิจัยยัง

สะท้อนว่า แม้สถานศึกษาจะให้ความสำคัญกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในระดับหนึ่ง แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการติดตามประเมินผล การใช้ข้อมูลสารสนเทศเชิงลึก และการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

จากผลการวิจัยดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดนโยบายพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศนักเรียนแบบดิจิทัล (Student Support System) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถใช้ข้อมูลในการคัดกรอง ติดตาม และส่งต่อนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งพัฒนาระบบคัดกรองนักเรียนซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการรวบรวม วิเคราะห์ และติดตามข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถวางแผนช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด นอกจากนี้ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาหรือพัฒนารูปแบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาในยุคดิจิทัลและเกิดผลอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

ธิติ ศรีโต. (2566). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(2), 31-41.

แพรพลอย พัฒนะแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. ในวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2567). รายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2567. อำนาจเจริญ: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุพรรษา ศรีม่วง, สมชาย ใจดี, อรทัย แก้วคำ, และ พัชรี วงศ์ทอง. (2564). แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มมัธยมศึกษาพุทธมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อภิญญา รู้ธรรม. (2567). การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.